

Ssaki (*Mammalia*)

BRONISŁAW W. WOŁOSZYN, WOJCIECH GAŁOŚZ

*Instytut Systematyki i Ewolucji Zwierząt, Polska Akademia Nauk,
ul. Sławkowska 17, 30-016 Kraków*

Treść. Przedstawiono aktualny stan poznania fauny ssaków z terenu Pienin. Dotychczas wykazano z tego obszaru 61 gatunków ssaków, co stanowi ponad 69% fauny krajowej. Reprezentowane są wszystkie rzędy ssaków: owadożerne (9 gatunków), nietoperze (17 gatunków), zajączaki (2 gatunki), gryzonie (18 gatunków), drapieżne (12 gatunków) i parzystokopytne (3 gatunki).

HISTORIA BADAŃ

Pieniny z uwagi na swoje warunki klimatyczne i geograficzne charakteryzują się wielkim zróżnicowaniem fauny. Ssaki należą do zwierząt stosunkowo dobrze poznanych. Pierwsza wzmianka pochodzi z pracy Kocyana z 1867 roku. Wspomina on o występowaniu na tym obszarze mroczka pożłocistego *Eptesicus nilsoni* (KEYSERLING & BLASIUS, 1839). Badania kontynuowano dopiero w okresie międzywojennym i w latach następnych. Prowadził je głównie Sitowski (1922, 1933, 1938, 1948), Serafiński (1928) oraz Lubicz-Niezabitowski (1933). Sitowski wymienia w cytowanych wyżej publikacjach 37 gatunków ssaków, w tym 4 gatunki owadożernych, 13 gatunków nietoperzy, 9 gatunków gryzoni, 9 gatunków drapieżnych oraz z parzystokopytnych sarnę i dzika. Autor ten pisze, że jeszcze w połowie ubiegłego wieku wilki w Pieninach były tak liczne, że starosta w Nowym Sączu wypłacał góralom premie za każdego ubitego wilka. Wspomina on także o występowaniu w Pieninach niedźwiedzi (*Ursus arctos* LINNAEUS, 1758): podczas srogiej zimy 1915 roku pięć niedźwiedzi przywędrowało w Małe Pieniny. Trzy z nich zabito.

Lubicz-Niezabitowski (1933) w kluczu do oznaczania ssaków Polski przy opisie poszczegól-

nych gatunków podaje miejsca ich występowania w Polsce. Gatunki występujące w Pieninach wymienia za Sitowskim (op.cit.). W okresie powojennym pisali o ssakach Pienin: Marchlewski (1949), Simm (1952), Kowalski (1953, 1954, 1955) Kowalski i in. (1957), Smólski (1955), Tomek (1958), Krzanowski (1960), Bocheński (1960) i Nowak (1966). W latach siedemdziesiątych drobne ssaki Pienin badał Haitlinger, który w szeregu publikacji podał wiele danych o ich rozmieszczeniu na tym terenie (1972, 1974a, 1974b), Haitlinger i Szyszka (1975, 1977). W tym okresie ukazały się także prace Ruprechta (1974) i Caisa (1978), którzy wzmiankują o ssakach Pienin.

W 1983 roku ukazał się „Atlas rozmieszczenia ssaków w Polsce” pod redakcją Pucka i Raczyńskiego, gdzie podsumowano dotychczasową wiedzę również o występowaniu ssaków w Pieninach. W „Polskiej czerwonej księdze zwierząt” (Głowaciński 1992), przy opisie poszczególnych gatunków, także znajdują się informacje o ich występowaniu na terenie Pienin (Bieniek 1992; Bieniek i in. 1992a, b; Buchalczyk 1992; Buchalczyk, Jakubiec 1992; Pucek 1992a, b, c, d; Wołoszyn 1992a, b, c).

W ostatnich latach badano głównie nietoperze (Wołoszyn 1989, 1991, 1994, 1995, Wołoszyn i in. 1994; Paszkiewicz, Szkuclarek 1995; Postawa i in. 1994; Paszkiewicz i in. 1998).

CHARAKTERYSTYKA FAUNY

Z terenu Pienin stwierdzono dotychczas występowanie 61 gatunków ssaków wobec 88 gatunków ssaków lądowych znanych z obszaru całej Polski (Tab. I).

soka, jak wspominał Sitowski (1948), ale wciąż notowany jest na wielu stanowiskach. Należy tu nadmienić, że w Jaworkach znajduje się największa znana obecnie w Polsce kolonia rozrodcza tego gatunku (Paszkievicz i in. 1998). Nocek łydkowłosy, *Myotis dasycneme* (BOIE, 1825) no-

Tabela I. Liczba gatunków ssaków w poszczególnych rzędach stwierdzonych na obszarze Pienin Polskich.
Number of mammalian species known from Polish part of the Pieniny Mts.

Rząd ssaków Orders of mammals	Liczba gatunków w Pieninach Number of species in the Pieniny Mts	% krajowej fauny Percentage of mamma- lian species found in the Pieniny Mts vs. Poland.	Liczba gatunków w Polsce Number of mammalian species found in Poland
owadożerne (<i>Insectivora</i>)	9	82	11
nietoperze (<i>Chiroptera</i>)	17	81	21
zajacowate (<i>Lagomorpha</i>)	2	66	3
gryzonie (<i>Rodentia</i>)	18	62	29
drapieżne (<i>Carnivora</i>)	12	80	15
parzystokopytne (<i>Artiodactyla</i>)	3	33	9
razem	61	–	88

Spośród ssaków owadożernych najpospolitsza w Pieninach jest ryjówka aksamitna (*Sorex araneus* LINNAEUS, 1758). Ciekawym faktem jest stosunkowo liczne występowanie ryjówki górskiej, *Sorex alpinus* SCHINZ, 1837. Gatunek ten w Karpatach Polskich ma zasięg wyspowy, ograniczony do wyższych położeń górskich. Z obszaru Pienin znany jest z sześciu stanowisk. Rzęsorek mniejszy, *Neomys anomalus* CABRERA, 1907 znany jest z 11 stanowisk. Zębiełek białawy, *Crocidura leucodon* (HERMANN, 1780) był dotąd obserwowany przez Sitowskiego (1948), który pisze, że gatunek występuje licznie na obszarze Pienin. Jednak brak dalszych wiadomości o występowaniu tego gatunku zdaje się świadczyć o recesji zębiełka białawego na tym terenie.

Nietoperze tego regionu są dość dobrze zbadane. Spośród 21 gatunków krajowych znaleziono tu przedstawicieli 17 gatunków. Podkowiec mały, *Rhinolophus hipposideros* (BECHSTEIN, 1800), który w Polsce uważany jest za gatunek skrajnie zagrożony, w Pieninach spotykany jest dość często (Paszkievicz i in. 1998). W okresie letnim tworzy kolonie na strychach budynków. Co prawda liczebność tego gatunku nie jest już tak wy-

stawiany był z tego obszaru tylko raz, przed wojną (Lubicz-Niezabitowski 1933). Jest to gatunek stosunkowo rzadki, związany z rozległymi powierzchniami wód stojących. Być może powstanie zespołu zapór spowoduje zwiększenie liczebności tego gatunku w Pieninach. Nocek rudy, *Myotis daubentoni* (KUHLE, 1819) przed 1996 rokiem notowany był tylko raz (Lubicz-Niezabitowski 1933). Obecnie znany wiele jego stanowisk (Paszkievicz i in. 1995), co zdaje się potwierdzać tezę o ekspansji tego gatunku w Europie. Fakt ten prawdopodobnie związany jest z eutrofizacją wód. Występowanie mroczka poźlocistego, *Eptesicus nilssonii* (KEYSERLING & BLASIUS, 1839) w Pieninach odnotowali tylko Kocyan (1867) i Sitowski (1933). Brak jest nowszych wiadomości o tym gatunku, co wydaje się być o tyle dziwne, że na przyległych obszarach górskich występuje on regularnie (niepublikowane dane własne). Warto odnotować występowanie borowiaczka, *Nyctalus leisleri* (KUHLE, 1818) (Sitowski 1948), gdyż stanowisko to nie zostało ujęte w „Atlasie rozmieszczenia ssaków w Polsce” (Pucek, Raczyński 1983). Brak dotąd wiadomości o występowaniu w polskiej części Pienin podkasańca,

Miniopterus schreibersi (KUHLE, 1819). Spora kolonia tego gatunku istniała niegdyś w jaskini Aksamitka (Barta 1978), położonej po słowackiej stronie, w odległości ok. 1,5 km od granicy. Wydaje się więc prawdopodobne, że nietoperze zalatywały z niej na polską stronę, lecz brak zarejestrowanych obserwacji, czy okazów w kolekcjach. Wprawdzie w kolekcji Instytutu Systematyki i Ewolucji Zwierząt PAN w Krakowie znajduje się okaz tego gatunku z etykietą „Pieniny”, lecz najprawdopodobniej pozyskany on został w wymienionej jaskini. Godnym uwagi jest stwierdzenie występowania osobników dwóch rzadkich gatunków: podkowca dużego, *Rhinolophus ferrumequinum* (SCHREBER, 1774) i nocka orzęsionego, *Myotis emarginatus* (GEOFFROY, 1806) w jaskini Aksamitka w Pieninach Słowackich (Paszkiwicz i in. 1998). Pierwszy z nich był dotąd notowany w Polsce na trzech stanowiskach, a położenie tych stanowisk zdaje się świadczyć, że dolina Dunajca jest jedną z dróg migracji tego gatunku na nasze ziemie. Nocek orzęsiony znany był dotąd z kilkunastu stanowisk z południowej Polski. Jest to gatunek skrajnie zagrożony, którego populacja nadal znajduje się w głębokiej recesji.

Zajęczaki (*Lagomorpha*) nie były dotychczas wymieniane z Pienin, chociaż niewątpliwie na tym terenie występują. W zbiorach ISEZ PAN w Krakowie znajdują się okazy królika, *Oryctolagus cuniculus* (LINNAEUS, 1758) i zająca szaraka, *Lepus capensis* LINNAEUS, 1758 znalezione w zrzutkach puchacza, *Bubo bubo* LINNAEUS, pochodzących z Pienin.

Spośród gryzoni interesującym gatunkiem jest mysz zielna, *Apodemus microps* KRATOCHVIL & ROSICKY, 1952. Zasięg tego gatunku obejmuje południową i środkową część kraju, lecz w górach, poza Pieninami, występuje nielicznie. Dzieje się tak prawdopodobnie dlatego, że jest to gatunek preferujący raczej środowisko kserotermiczne, żyjący na pograniczu kultury rolnej, a Pieniny dostarczają dużej ilości tego typu schronień. Występowanie smużki, *Sicista betulina* (PALLAS, 1778) odnotował Sitowski (1948). Później tego gatunku na obszarze Pienin nie obserwowano. W tej samej pracy Sitowski wspomina o występowaniu żółdnicy, *Eliomys quercinus* (LINNAEUS, 1766), której później także nie obser-

wowano. Popielicę, *Glis glis* (LINNAEUS, 1766) wymieniał w swym opracowaniu Sitowski (1922), lecz bez wskazania konkretnego stanowiska. Orzesznica, *Muscardinus avellanarius* (LINNAEUS, 1758) znana jest z kilku stanowisk rozrzuconych po obu stronach Dunajca (Sitowski 1922; Haitlinger 1974; Haitlinger, Szyszka 1975; Migula i in. 1975).

Duże ssaki, z uwagi na niewielki obszar Pienin, są stosunkowo nieliczne. Najrzadszym drapieżnikiem jest żbik, *Felis silvestris* SCHREBER, 1777. Ostatnie wzmianki o występowaniu tego gatunku w Pieninach pochodzą sprzed kilkunastu lat. Bardzo rzadkim gatunkiem jest ryś, *Felis lynx* LINNAEUS, 1758. Kilka par rysia zamieszkuje omawiany obszar (Dąbrowski 1989; lata 1995–97 dane PPN). Stałymi mieszkańcami Pienin są borsuki, *Meles meles* (LINNAEUS, 1758) i lisy, *Vulpes vulpes* (LINNAEUS, 1758). Niekiedy na teren Pienin zachodzi wilk *Canis lupus*, LINNAEUS, 1758, jednak nie osiedlił się tutaj (Dąbrowski, op. cit.; lata 1995–97 dane PPN). Niezmiernie rzadkim i zagrożonym wyginięciem gatunkiem jest wydra, *Lutra lutra* (LINNAEUS, 1758).

Przedstawicielami rzędu parzystokopytnych są dziki, *Sus scrofa* LINNAEUS, 1758, sarny, *Capreolus capreolus* (LINNAEUS, 1758) i jelenie, *Cervus elaphus* LINNAEUS, 1758.

Większość gatunków ssaków znanych z terenu Pienin podlega ochronie na podstawie ustawy o ochronie przyrody z dnia 12 grudnia 1991 r. (Dz.U. nr 114, poz. 492) oraz rozporządzenia Ministra Ochrony Środowiska Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 6 stycznia 1995 r. o ochronie gatunkowej zwierząt (Dz.U. nr. 13, poz. 61):

- Owadożerne – jeże, krety i ryjówkowate
- Nietoperze – wszystkie gatunki
- Gryzonia – wiewiórka, smużka, popielicowate,
- Drapieżne – wilk, wydra, gronostaj, łasica, żbik i ryś.

Ustawa „Prawo Łowieckie” z dnia 13.10.1995 oraz Rozporządzenie Ministra OŚNiL z dnia 3.12.1996 regulują ochronę częściową ssaków. Podlegają im:

- Zajęczaki – zając szarak, królik

- Drapieżne – kuna leśna i domowa, tchórz zwyczajny, borsuk
- Parzystokopytne – dzik, sarna, jeleń.

Dla wymienionych wyżej zwierząt ustalone są okresy ochronne.

WPLYW ZAPORY

W związku z budową zapory na Dunajcu nastąpiły wielkie zmiany w krajobrazie: plantowanie terenu, wycinanie drzew, likwidacja sadów i ogrodów, niszczenie starych domów itp. Spowodowało to zubożenie i zmniejszenie biotopów dogodnych dla wielu ssaków. Tym samym zmniejszyła się ilość dostępnych nisz ekologicznych. Może to spowodować lokalne zubożenie fauny ssaków zarówno pod względem ilościowym (zmniejszenie populacji) jak i jakościowym (wyeliminowanie niektórych gatunków).

Trzeba tu jednak dodać, że zmiany w środowisku, których możemy się spodziewać w związku z konstrukcją zapory i wypełnieniem zbiornika, mogą mieć w odniesieniu do niektórych gatunków ssaków, w dłuższym horyzoncie czasowym, różne aspekty, niekoniecznie negatywne. Możemy spodziewać się zwiększenia populacji gatunków związanych z wodami, np. nocka rudego, nocka łydkowłosego czy niektórych owadożernych.

Wiele szkód, które już powstały i które jeszcze powstaną, są w pewnym stopniu odwracalne. Planowana restytucja środowiska może przywrócić w znacznym stopniu stan sprzed rozpoczęcia inwestycji. Ocena zmian w populacjach ssaków na terenach położonych w pobliżu zapory wymaga skutecznego i dobrze zaplanowanego monitoringu, prowadzonego w dłuższym okresie.

PIŚMIENICTWO

Alexandrowicz S.W., Nadachowski A., Rydlewski J., Valde-Nowak P., Wołoszyn B. 1985. Subfossil fauna from a cave in the Sobczański Gully (Pieniny Mts, Poland). — *Folia quatern.*, **56**: 57–78.

Amirowicz A., Baryła J., Dziubek K., Gradziński M. 1995. Jaskinie Pienińskiego Parku Narodowego. — *Pieniny Przyr. Człow.*, **3**: 3–41.

Barta Z. 1978. Poznámky ke zvířene netoptu jeskyne Aksamitky v Pieninském narodním parku a okolí. — *Sb. severočesk. Mus., Ser. Nat.*, **10**: 73–80.

Bieniek M. 1992. *Lutra lutra* (LINNAEUS, 1758). Wydra. [W:] Z. Głowaciński (red.), Polska czerwona księga zwierząt. — PWRiL, Warszawa, ss. 76–77.

Bieniek M., Sumiński P., Wolsan M. 1992a. *Lynx (=Felis) lynx* (LINNÉ, 1758). Ryś. [W:] Z. Głowaciński (red.), Polska czerwona księga zwierząt. — PWRiL, Warszawa, ss. 81–83.

Bieniek M., Sumiński P., Wolsan M. 1992b. *Felis silvestris* (SCHREBER, 1777). Żbik [W:] Z. Głowaciński (red.), Polska czerwona księga zwierząt. — PWRiL, Warszawa, ss. 83–84.

Bocheński Z. 1960. The diet of eagle-owl *Bubo bubo* (L.) in the Pieniny Mts. — *Acta zool. cracov.*, **5**(8): 311–330.

Buchalczyk T. 1992. *Canis lupus* (LINNÉ, 1758). Wilk. [W:] Z. Głowaciński (red.), Polska czerwona księga zwierząt. — PWRiL, Warszawa, ss. 73–76.

Buchalczyk T., Jakubiec Z. 1992. *Ursus arctos* (LINNÉ, 1758). Niedźwiedź brunatny. [W:] Z. Głowaciński (red.), Polska czerwona księga zwierząt. — PWRiL, Warszawa, ss. 71–73.

Cais L. 1978. Morfologiczne cechy diagnostyczne czaszek *Apodemus microps* KRATOCHVÍL ET ROSICKY, 1952 i *Apodemus sylvaticus* (L., 1758). — *Przegl. zool.*, **22**(2): 184–185.

Dąbrowski P. 1989. Ochrona przyrody w pienińskim pasie skałkowym. — Oddział Akademicki PTTK, Kraków, wyd. 2, 123 s.

Głowaciński Z. (red.) 1992. Polska czerwona księga zwierząt. — PWRiL, Warszawa, 351 s.

Haitlinger R. 1972. *Apodemus microps* KRATOCHVIL ET ROSICKY, 1952, w Polsce. — *Przegl. zool.*, **16**(1): 68–72.

Haitlinger R. 1974a. Wszy (*Anoplura*) drobnych ssaków Pienin. — *Wiad. parazyt.*, **20**(4): 559–568.

Haitlinger R. 1974b. Fleas (*Siphonaptera*) of small mammals of the Pieniny, Poland. — *Polskie Pismo ent.*, **44**(4): 765–788.

Haitlinger R., Szyszka K. 1975. Drobne ssaki Pienińskiego Pasa Skałkowego. — *Acta zool. cracov.*, **20**(7): 185–200.

Haitlinger R., Szyszka K. 1977. Drobne ssaki Gorców, Beskidu Wyspowego, Pasma Radziejowej i niektórych obszarów sąsiednich. — *Prz. Zool.*, **21**(2): 155–170.

Kocyan A. 1867. Zapiski o ssakach tatrzańskich. — *Spraw. Kom. fizyograf.*, **1**: 126–129.

Kowalski K. 1953. Materiały do ekologii i rozmieszczenia nietoperzy jaskiniowych w Polsce. — *Fragm. faun.*, **6**: 541–567.

Kowalski K. 1954. Jaskinie Pienińskiego Pasa Skalic. [W:] *Jaskinie Polski. T. 3.* — PWN, Warszawa, ss. 9–22, 188–189.

Kowalski K. 1955. Nasze nietoperze i ich ochrona. — *Polska Akademia Nauk, Zakład Ochrony Przyrody, Kraków*, **11**: 1–110.

Kowalski K. 1957. *Microtus nivalis* (MARTINIS, 1842) (*Rodentia*) w Karpatach. — *Acta theriol.*, **1**(6): 159–182.

- Kowalski K. 1964. Nietoperze – *Chiroptera*. [W:] K. Kowalski (red.), Klucze do oznaczania kręgowców Polski. Część V. Ssaki – *Mammalia*. — PWN, Warszawa-Kraków.
- Kowalski K. 1991. Ssaki. [W:] J. Razowski (red.), Wykaz zwierząt Polski. 2. — Polska Akademia Nauk, Instytut Systematyki i Ewolucji Zwierząt, Kraków, ss. 309–313. (spr.)
- Kowalski K., Krzanowski A., Wojtusik R. 1957. Sprawozdanie z akcji obrączkowania nietoperzy w Polsce w latach 1939–1953. — *Acta theriol.*, **1**(5): 109–158.
- Krzanowski A. 1960. Investigations of flight of polish bats, mainly *Myotis myotis* (BORHAUSEN 1797). — *Acta theriol.* **1**(5): 109–158.
- Lubicz-Niezabitowski W. 1933. Klucz do oznaczania zwierząt ssących Polski. — Wyd. Kola Przyr. Uczniów Uniw. Jagiellońsk., Kraków, Wyd. 2.
- Marchlewski J. 1949. Borsuk (*Meles meles meles*) LINN. — *Wszechświat*, **8**: 234–237.
- Migula P., Gano B., Stępień Z., Bugdał U. 1975. Ocena zageszczenia i przepływ energii przez populacje drobnych ssaków w buczynach wąwozu Zaskalskie (Małe Pieniny). — *Przegl. zool.*, **19**(4): 467–474.
- Nowak E. 1966. Rozprzestrzenianie się, liczebność i znaczenie piżmaka *Ondatra zibethica* (L. 1766), w Polsce. — *Przegl. zool.*, **10**(2): 221–237.
- Paszkievicz R., Szkudlarek R., Węgiel A., Węgiel J., Węgiel W. 1995. Materiały do chiropterofauny Pienin. Zimowe stanowiska nietoperzy. — *Pieniny Przyr. Człow.*, **3**: 43–49.
- Paszkievicz R., Szkudlarek R., Węgiel A., Węgiel J., Węgiel W. 1998. Materiały do chiropterofauny Pienin – letnie stanowiska nietoperzy. — *Pieniny Przyr. Człow.*, **6**: 31–46.
- Postawa T., Gałosz W., Wołoszyn B.W. 1994. Wyniki zimowych spisów nietoperzy zebrane z pojedynczych stanowisk z różnych rejonów Polski. [W:] B.W. Wołoszyn (red.), Zimowe spisy nietoperzy w Polsce: 1988–1992. Wyniki i ocena skuteczności. — *Publ. Centr. Inf. Chiropt.*, ss. 175–185.
- Pucek Z. 1992a. *Neomys anomalus* (CABRERA, 1907). Rzęsorek mniejszy. [W:] Z. Głowaciński (red.), Polska czerwona księga zwierząt. — PWRiL, Warszawa, ss. 36–37.
- Pucek Z. 1992b. *Sicista betulina* (PALLAS, 1779). Smużka. [W:] Z. Głowaciński (red.), Polska czerwona księga zwierząt. — PWRiL, Warszawa, ss. 62–64.
- Pucek Z. 1992c. *Eliomys quercinus* (LINNÉ, 1766). Żołędnicza. [W:] Z. Głowaciński (red.), Polska czerwona księga zwierząt. — PWRiL, Warszawa, ss. 64–65.
- Pucek Z. 1992d. *Glis glis* (LINNÉ, 1766). Popielica. [W:] Z. Głowaciński (red.), Polska czerwona księga zwierząt. — PWRiL, Warszawa, ss. 67–69.
- Pucek Z., Raczynski J. 1983. Atlas rozmieszczenia ssaków w Polsce. — PWN, Warszawa.
- Ruprecht A.L. 1974. The occurrence of *Myotis brandtii* (EVERSMANN, 1845) in Poland. — *Acta theriol.*, **19**(6): 81–90.
- Ruprecht A.L. 1983. Nietoperze – *Chiroptera*. [W:] Z. Pucek Z., J. Raczynski (red.), Atlas rozmieszczenia ssaków w Polsce. — PWN, Warszawa, **1**: 62–82, **2**: 27–67.
- Serafiński T. 1928. Przyczynek do wiadomości o krecie na ziemiach Polski. — *Spraw. Kom. fizjograf.*, **62**: 145–162.
- Simm K. 1952. Zębiełek karliczek (*Crocidura mimula* MILLER) w Polsce. — *Mater. Fizjogr. Kraju*, **31**: 1–11.
- Sitowski L. 1922. Charakter i osobliwości przyrody pienięskiej. — W.L. Anczyc i spółka, Kraków, 15 s.
- Sitowski L. 1933. Podkowiec mały (*Rhinolophus h. hipposideros* BECHSTEIN) w Pieninach. — *Ochr. Przyr.*, **13**: 196–197.
- Sitowski L. 1938. Szczur piżmowy (*Fiber zibethicus cinnamomius* HOLL.) w Pieninach. — *Przegl. ryb.*, **11**: 81.
- Sitowski L. 1948. Przyczynki do znajomości fauny Parku Narodowego w Pieninach. — *Ochr. Przyr.*, **18**: 133–142.
- Smólski S. 1955. Pieniny. Przyroda i człowiek. — Polska Akademia Nauk, Zakład Ochrony Przyrody, Wyd. pop.-nauk., **9**: 1–224.
- Szkudlarek R., Paszkiewicz R. 1995. Ekologia żerowania podkowca małego (*Rhinolophus hipposideros* [BECHSTEIN, 1800]) w Pieninach – obserwacje wstępne. — *Biul. Centr. Inf. chiropt.*, **1/2**(18/19): 53.
- Tomek W. 1958. Nowe stanowisko żbika w Polsce. — *Przegl. zool.*, **2**(3): 197–210.
- Wołoszyn B.W. 1989. Nietoperze – *Chiroptera*. [W:] K. Kowalski (red.), Historia i ewolucja lądowej fauny Polski. — *Folia quatern.*, **59/60**: 129–141.
- Wołoszyn B.W. 1991. Jaki to nietoperz? Polowy klucz do oznaczania nietoperzy w Polsce. — *Publ. Centr. Inf. chiropt.*, Kraków, 56 s.
- Wołoszyn B.W. 1992a. *Rhinolophus hipposideros* (BECHSTEIN, 1800). Podkowiec mały. [W:] Z. Głowaciński (red.), Polska czerwona księga zwierząt. — PWRiL, Warszawa, ss. 36–39.
- Wołoszyn B.W. 1992b. *Vespertilio murinus* (LINNÉ, 1758). Nocek posrebrzony. [W:] Z. Głowaciński (red.), Polska czerwona księga zwierząt. — PWRiL, Warszawa, ss. 44–45.
- Wołoszyn B.W. 1992. *Eptesicus nilsoni* (KEYSERLING ET BLASIUS, 1839). Mroczek pozłocisty. [W:] Z. Głowaciński (red.), Polska czerwona księga zwierząt. — PWRiL, Warszawa, ss. 45–46.
- Wołoszyn B.W. 1994. Postglacjalna historia nietoperzy (*Chiroptera*) Pienin. [W:] Sesja naukowa “Badania naukowe w Pieninach”, 15–16.06.1994 r., Zamek w Niedzicy. Przewodnik po sesji posterowej. — Pieniński Park Narodowy, Krościenko n/D., mat. konf, ss. 55.
- Wołoszyn B.W. 1995. Badanie późnoplejstocęńskich i holocęńskich szczątków nietoperzy z jaskiń w Pieninach w aspekcie tafonomii i paleoekologii. — *Pieniny Przyr. Człow.*, **4**: 33–41.

Wołoszyn B.W., Węgiel J., Węgiel A., Węgiel W. 1994. Nietoperze Pienin w obliczu zmian krajobrazu. [W:] Sesja naukowa "Badania naukowe w Pieninach", 15–16.06.1994 r., Zamek w Niedzicy. Przewodnik po sesji posterowej. — Pieniński Park Narodowy, Krościenko n/D., mat. konf., ss. 53–53.

SUMMARY

Due to the geographical and climatic position of the Pieniny Mountains it contains rich and diverse mammalian fauna. A more complete study of the mammalian fauna was carried out by Sitowski in the first half of the 20th century and the author gives as information on 37 different species. More information was collected during a study in the 1970's to the present. Actually the Pieniny Mountains has a total of 61 different species, approximately 69% of the total fauna in Poland.

All orders of mammals are represented in Pieniny. They are the Insectivores (9 species), Bats (17 species), Lagomorphs (2 species), Rodents (18 species), Carnivores (12 species) and the Even-toed Ungulates (3 species).

One of the current problems in the Pieniny Mountains is the Dam that was completed two years ago on the Dunajec River. This dam has had a both positive and negative effect on the landscape. Foremost the dam has created an artificial lake changing the habitat and micro-climate, thereby disturbing land mammals in that area. On the other hand it has created a good opportunity for water-type mammals to occupy the new wetlands habitats. Long-term monitoring and studies are needed to assess the damage and changes in the mammalian populations of the area to ensure the well-being of all mammals.

ANEKS

Lista ssaków stwierdzonych w Pieninach oraz miejsca ich występowania

W poniższym zestawieniu uwzględniono dane z publikacji, prac złożonych do druku, obserwacji własnych niepublikowanych, danych zebranych przez dyrekcję Pienińskiego Parku Narodowego dotyczących zwierzyny łownej oraz danych z kolekcji Instytutu Systematyki i Ewolucji Zwierząt PAN w Krakowie. Listę nazw gatunkowych ssa-

ków zestawiono na podstawie Kowalskiego (1991).

Informacje o stanowiskach i autorach przyporządkowano kwadratowi siatki UTM. W obrębie kwadratu podana jest informacja najbardziej ogólna, np. Pieniny wraz z autorem informacji, następnie autorzy w porządku chronologicznym, a stanowiska wymieniane przez nich w porządku alfabetycznym. Informacja o stanowisku podawana jest tylko jeden raz – najwcześniejsza. Na końcu podawana jest informacja o okazach w kolekcji. Informacja zawiera rok zbioru oraz akronim Instytutu: ISEZ PAN)

rząd: Owadożerne – *Insectivora*

jeź wschodni – *Erinaceus concolor* MARTIN, 1838

DV 57 Dol. Ociemne, Macelowa Góra (Bocheński 1960), Rabsztyn (1957, ISEZ PAN)

kret – *Talpa europaea* LINNAEUS, 1758

DV 57 Krościenko (Serafiński 1928); Dol. Ociemne (Bocheński 1960); Biały Potok (Haitlinger, Szyszka 1975)

ryjówka górska – *Sorex alpinus* SCHINZ, 1837

DV 57 Pieniny (Haitlinger 1974a), Biały Potok, Pieniński Potok, Krościenko (Haitlinger, Szyszka 1975), DV 67 Jaworki, Szczawnica Niżna (Haitlinger, Szyszka 1975), Małe Pieniny (Wąwóz Zaskalskie) (Migula i in. 1975)

ryjówka aksamitna – *Sorex araneus* LINNAEUS, 1758

DV 47 Krempachy, Zielone Skały (Haitlinger, Szyszka 1975), DV 57 Dol. Ociemne, Łonny Potok, Macelowa Góra (Bocheński 1960), DV 57 Pieniny (Sitowski 1948), Biały Potok, Czorsztyn, Głęboki Potok, Hałuszowa, Kluszkowce, Krościenko, Pasterniki, Pieniński Potok, Podbrzezie, Podłaźce, Poskálnia Góra, Pulsztyn, Trzy Korony (Haitlinger, Szyszka 1975; Pucek, Raczyński 1983), DV 67, Jaworki, Szczawnica Niżna (Haitlinger, Szyszka 1975), Małe Pieniny (Wąwóz Zaskalskie) (Migula i in. 1975), Czarna Woda (Haitlinger, Szyszka 1977), Szczawnica (Pucek,

Raczyński 1983), Biały Potok, Pasterniki (1964, ISEZ PAN)

ryjówka malutka – *Sorex minutus* LINNAEUS, 1766

DV 57 Pieniny (Sitowski 1922), Hałuszowa, Krościenko, Łonny Potok, Ociemny Potok, Podbrzezie,

Podłazec, Podskalnia Góra, Trzy Korony (Haitlinger, Szyszka 1975), Sromowce Niżne (Pucek, Raczyński 1983), DV 67 Homole, Jaworki, Wysokie Skalki (Haitlinger, Szyszka 1975), Małe Pieniny (Wąwóz Zaskalskie) (Migula i in. 1975)

rzęsorek mniejszy – *Neomys anomalus* CABRE-RA, 1907

DV 57 Krośnica, Krościenko (Sitowski 1948), Hałuszowa, Łonny Potok, Pieniński Potok, Podskalnia Góra, Pulsztyn (Haitlinger, Szyszka 1975), DV 67 Jaworki, Szczawnica Niżna (Haitlinger, Szyszka 1975), Małe Pieniny (Wąwóz Zaskale) (Migula i in. 1975), Sromowce Niżne (1957, ISEZ PAN)

rzęsorek rzeczek – *Neomys fodiens* (PENNANT, 1771)

DV 57 Pieniny, Krościenko (Haitlinger 1974b), Biały Potok, Czorsztyn, Głęboki Potok, Hałusztowa, Pieniński Potok, Pulsztyn (Haitlinger, Szyszka 1975), Sromowce Niżne (Pucek, Raczyński 1983), DV 67 Homole, Jaworki (Haitlinger, Szyszka 1977)

zębielek białawy – *Crocidura leucodon* (HERMANN, 1780)

DV 57 Pieniny (Sitowski 1948)

zębielek karliczek – *Crocidura suaveolens* (Pallas, 1811)

DV 57 Pieniny (Simm 1952), Dol. Ociemne, Łonny Potok, Macelowa Góra, (Bocheński 1960), Czorsztyn, Sromowce Niżne, Sromowce Wyżne, Szczawnica Niżna (Haitlinger, Szyszka 1975), Kluszkowce, Podbrzezie (Haitlinger, Szyszka 1977), DV 67 Czarna Woda, Dol. Jaworzynki, Sewerynowka (Haitlinger, Szyszka 1977)

rząd: Nietoperze – *Chiroptera*

podkowiec mały – *Rhinolophus hipposideros* (BECHSTEIN, 1800)

DV 47 Dziurawa Skała w Durszynie (1966 ISEZ PAN), Niedzica (Paszkiwicz i in. 1998), DV 57 Pieniny (Sitowski 1922; Lubicz-Niezabitoński 1933), Krościenko (Pucek, Raczyński 1983), Jaskinia Pienińska (Kowalski 1954), Jaskinia w Świniej Skale (Amirowicz i in. 1995), Czorsztyn, Jaskinia w Ociemnem, (Paszkiwicz i in. 1995), DV 67 Szlachtowa (Kowalski i in. 1957), Jaworki, Szczawnica (Paszkiwicz i in. 1998), Sztolnia w Jarmucie (Paszkiwicz i in. 1995)

nocek Brandta – *Myotis brandti* (EVERSMANN, 1845)

DV 57 Nowa Góra, Ociemne (Paszkiwicz i in. 1998)

nocek łydkowłosy – *Myotis dasycneme* (BOIE, 1825)

DV 57 Pieniny (Lubicz-Niezabitoński 1933; Sitowski 1948)

nocek rudy – *Myotis daubentoni* (KUHLE, 1819)

DV 47 Niedzica (obserwacje własne)

DV 57 Pieniny (Lubicz-Niezabitoński 1933), Czorsztyn, Jaskinia Pienińska, Jaskinia w Świniej Skale, Ociemne, Ostra Skała, Szczawnica (kościół), Wyspa Cypel, Zamkowa Góra (Paszkiwicz i in. 1998), Krośnica, Sromowce Niżne (obserwacje własne)

nocek duży – *Myotis myotis* (BORKHAUSEN, 1797)

DV 46 Łapsze Wyżne (1966, 1978, ISEZ PAN), DV 47 Niedzica (Paszkiwicz i in. 1998; Łapsze Niżne (1966, ISEZ PAN), DV 57 Pieniny (Lubicz – Niezabitoński 1933), Grywałd (Krzanowski 1960), Sromowce Wyżne (Pucek, Raczyński 1983), Borsucza Jama (Amirowicz i in. 1995) Jaskinia w Ociemnem, Walusiowa Jama (Amirowicz i in. 1995; Paszkiwicz i in. 1995), Nowa Góra, Zamkowa Góra, Łazek Wyżni, Polana Walusiówka, Krościenko, Wyspa Cypel (Paszkiwicz i in. 1998), DV 67 Sztolnia w Jarmucie (Paszkiwicz i in. 1995), Szczawnica (Pucek, Raczyński 1983)

nocek wąsatek – *Myotis mystacinus* (KUHLE, 1819)

DV 57 Krościenko (Sitowski 1948), Czorsztyn (Ruprecht 1974), Nowa Góra (Paszkiwicz i in. 1998)

nocek Natterera – *Myotis nattereri* (KUHLE, 1818)

DV 57 Nowa Góra, Schronisko Trzy Korony (Paszkiwicz i in. 1998)

mroczek posrebrzany – *Vespertilio murinus* LINNAEUS, 1758

DV 57 Pieniny (Sitowski 1922; Lubicz-Niezabitoński 1933), Czorsztyn (Zamek), Ostra Skała, Trzy Korony (Schronisko), Wyspa Cypel, Zamkowa Góra (Paszkiwicz i in. 1998)

mroczek pozłocisty – *Eptesicus nilssonii* (KEYSERLING & BLASIUS, 1839)

DV 57 Pieniny (Kocyan 1867), Krościenko (Sitowski 1933)

mroczek późny – *Eptesicus serotinus* (SCHREBER, 1774)

DV 47 Niedzica (Pucek, Raczyński 1983), DV 57 Pieniny (Sitowski 1922; Lubicz-Niezabitoński 1933), Kąty, Ociemne, Ostra Skała (Paszkiwicz i in. 1998), Czorsztyn, Sromowce Niżne (obserwacje własne)

karlik większy – *Pipistrellus nathusii* (KEYSERLING & BLASIUS, 1839)

DV 57 Pieniński Park Narodowy (Paszkievicz i in. 1998)

karlik malutki – *Pipistrellus pipistrellus* (SCHREBER, 1774)

DV 57 Pieniny (Sitowski 1922; Lubicz-Niezabito-wski 1933) Ociemne, Trzy Korony (Schronisko), Wy-spa Cypel, Zamkowa Góra (Paszkievicz i in. 1998)

borowiaczek – *Nyctalus leisleri* (KUHL, 1818)

DV 57 Pieniny (Sitowski 1948)

borowiec wielki – *Nyctalus noctula* (SCHREBER, 1774)

DV 47 Niedzica (obserwacje własne), DV 57 Sromowce Niżne (Pucek, Raczyński 1983), Pieniński Park Narodowy (Paszkievicz i in. 1998), Czorsztyn, Hałuszowa, Majerz, Trzy Korony (okolice schroniska) (obserwacje własne)

gacek brunatny – *Plecotus auritus* (LINNAEUS, 1758)

DV 47 Niedzica (Kościół) (Paszkievicz i in. 1998), DV 57 Borsucza Jama, Jaskinia w Ociemnym (Amirowicz i in. 1995), Czertezik, Kąty, Nowa Góra, Polana Walusiówka, Potok Kałuszowski, Trzy Korony (Schronisko) (Paszkievicz i in. 1998), Sromowce Niżne (1957, ISEZ PAN), Jaskinia Głęboka w Felsztynie (1959, ISEZ PAN), DV 67 Szczawnica (Pucek, Raczyński 1983)

gacek szary – *Plecotus austriacus* (FISCHER, 1829)

DV 67 Sztolnia w Szlachtowej (Postawa i in. 1994)

mopek – *Barbastella barbastellus* (SCHREBER, 1774)

DV 47 Niedzica (Kowalski i in. 1957), DV 57 Dol. Harczy Grunt, Jaskinia Pienińska, Ociemne, Polana Buzana (Paszkievicz i in. 1998)

rząd: Zajęczaki – Lagomorpha

królik – *Oryctolagus cuniculus* (LINNAEUS, 1758)

DV 57 Macelowa Góra, Ociemne (1956, ISEZ PAN), Rabsztyn (1957, ISEZ PAN)

zając szarak – *Lepus capensis* LINNAEUS, 1758 (s. *L. europaeus* Pallas, 1778)

DV 57 Ociemne (1956, ISEZ PAN), Rabsztyn (1957, ISEZ PAN)

rząd: Gryzonie – Rodentia

wiewiórka – *Sciurus vulgaris* LINNAEUS, 1758

DV 57 Pieniny (Sitowski 1922), Pieniński Park Narodowy (Pucek, Raczyński 1983),

piżmak – *Ondatra zibethicus* (LINNAEUS, 1766)

DV 47 Niedzica (Nowak 1966), DV 57 Krościenko (Sitowski 1938), rz. Krośnica, Sromowce Wyżne (Sitowski 1948), Macelowa Góra (Bocheński 1960)

normica ruda – *Clethrionomys glareolus* (SCHREBER, 1780)

DV 57 Czorsztyn, Goła Góra, Grabczycha, Hałuszowa, Krościenko, Łonny Potok, Macelowa Góra, Oblażnia Góra, Ociemny Potok, Pasterniki, Pieniński Potok, Podłazce, Podskalnia Góra, Pulsztyn, Sromowce Niżnie, Sromowce Wyżnie, Trzy Korony, Wąwóz Sobczański (Haitinger, Szyszka 1975), Kluszkowice, Po-brzezie (Haitinger, Szyszka 1977), Pieniny – Pustelnia (1957 ISEZ PAN), Biały Potok (1964, ISEZ PAN), DV 67 Homole, Jaworki, Szczawnica Niżna, Szlachtowa, Wysokie Skałki (Haitinger, Szyszka 1975), Czarna Woda, Dolina Jaworzynki (Haitinger, Szyszka 1977), Wąwóz Zaskalskie (Migula i in. 1975)

karczownik ziemnowodny – *Arvicola terrestris* (LINNAEUS, 1758)

DV 57 Pieniny (Sitowski 1948), Dolina Ociemne, Łonny Potok, Macelowa Góra, Rabsztyn (Bocheński 1960), Krościenko, Sromowce Niżnie (Haitinger, Szyszka 1975)

darniówka zwyczajna – *Pitymys subterraneus* (DE SELYS-LONGCHAMPS, 1836)

DV 57 Biały Potok, Głęboki Potok, Harczy Potok, Krościenko, Łonny Potok, Ociemny Potok, Pasterniki, Pieniński Potok, Trzy Korony (Haitinger, Szyszka 1975), Harczy Grunt (1964 ISEZ PAN), DV 67 Jaworki (Haitinger, Szyszka 1975), Sewerynowka (Haitinger, Szyszka 1977)

polnik bury – *Microtus agrestis* (LINNAEUS, 1761)

DV 57 Pieniny (Haitinger 1974a), Hałuszowa, Krościenko, Pieniński Potok (Haitinger, Szyszka 1975), Kluszkowce (Haitinger, Szyszka 1977), DV 67 Zaskalskie (Haitinger, Szyszka 1975), Czarna Woda (Haitinger, Szyszka 1977)

polnik zwyczajny – *Microtus arvalis* (PALLAS, 1779)

DV 57 Pieniny (Haitinger 1974a) Dolina Ociemne, Macelowa Góra, Rabsztyn (Bocheński 1960), Czorsztyn, Grabczycha, Hałuszowa, Krościenko, Pieniński

Potok, Podłaźce, Podskalnia Góra, Sromowce Niżne, Trzy Korony, Wąwóz Sobczański (Haitlinger, Szyszka 1975), Kluszkowce, Podbrzezie (Haitlinger, Szyszka 1977), Macelowa Góra, Nowa Góra (1957, ISEZ PAN), DV 67 Zaskalskie (Haitlinger, Szyszka 1975; Migula i in. 1975), Czarna Woda, Homole, Jaworki, Sewerynówka, Szczawnica Niżna, Szlachtowa, Wysokie Skąły (Haitlinger, Szyszka 1977)

mysz domowa – *Mus musculus* LINNAEUS, 1758

DV 57 Biały Potok, Krościenko, Pasterniki, Pieniński Potok, Sromowce Niżnie, Sromowce Wyżnie, Wąwóz Sobczański (Haitlinger, Szyszka 1975), DV 67 Homole, Jaworki, Szczawnica (Haitlinger, Szyszka 1975)

szczur wędrowny – *Rattus norvegicus* (BERKENHOUT, 1769)

DV 57 Dolina Ociemne, Macelowa Góra, Rabsztyn (Bocheński 1960), Sromowce Niżnie (Pucek, Raczyński 1983)

badylarka – *Micromys minutus* (PALLAS, 1771)

DV 57 Dolina Ociemne, Rabsztyn (Bocheński 1960)

mysz polna – *Apodemus agrarius* (PALLAS, 1771)

DV 57 Dolina Ociemne (Bocheński 1960), Czorsztyn, Krościenko (Haitlinger 1974a), Hałuszowa, Pieniński Potok, Sromowce Wyżnie (Haitlinger, Szyszka 1975), DV 67 Szczawnica (Haitlinger 1967), Jaworki (Haitlinger, Szyszka 1975)

mysz zielna – *Apodemus microps* KRATOCHVIL & ROSICKY, 1952

DV 57 Czorsztyn (Cais 1978), Góra Obłaźnia, Góra Podskalnia, Kotłowy Potok, Polana Podłazie, Wąwóz Sobczański, Wyżni Łazek (Haitlinger 1972), Goła Góra, Macelowa Góra, Podłaźce, Pulsztyn, Trzy Korony (Haitlinger, Szyszka 1975)

DV 67 Dol. Grajcarka, Wąwóz Homole (Haitlinger 1972), Biała Woda, Jaworki, Zaskalskie (Haitlinger, Szyszka 1975)

mysz zaroślowa – *Apodemus sylvaticus* (LINNAEUS, 1758)

DV 57 Czorsztyn, Goła Góra, Grabczycha, Hałuszowa, Krościenko, Obłaźnia Góra, Podskalnia Góra, Pulsztyn, Sromowce Niżne, Trzy Korony, Wąwóz Sobczański (Haitlinger, Szyszka 1975), Podbrzezie (Haitlinger, Szyszka 1977), DV 67 Jaworniki, Szlachtowa (Haitlinger 1972), Biała Woda, Jaworki, Zaskalskie (Haitlinger, Szyszka 1975)

mysz leśna – *Apodemus flavicollis* (MELCHIOR, 1834)

DV 57 Podskalnia Góra (Haitlinger 1972), Biały Po-

tok, Czorsztyn, Głęboki Potok, Grabczycha, Hałuszowa, Krościenko, Łonny Potok, Ociemny Potok, Pasterniki, Pieniński Potok, Podłaźce, Sromowce Wyżne, Trzy Korony, Wąwóz Sobczański (Haitlinger, Szyszka 1975), Kluszkowce, Podbrzezie (Haitlinger, Szyszka 1977), Ostra Skała (1958, ISEZ PAN), DV 67 Homole, Jaworki (Haitlinger, Szyszka 1975), Zaskalskie (wąwóz) (Migula i in. 1975), Czarna Woda, Dolina Jaworzynki (Haitlinger, Szyszka, 1977)

smużka – *Sicista betulina* (PALLAS, 1778)

DV 57 Pieniny (Sitowski 1948)

żołędnica – *Eliomys quercinus* (LINNAEUS, 1766)

DV 57 Pieniny (Sitowski 1948)

popielica – *Glis glis* (LINNAEUS, 1766)

DV 57 Pieniny (Sitowski 1922)

DV 67 Dzwonkówka (Pucek, Raczyński 1983)

orzecznicza – *Muscardinus avellanarius* (LINNAEUS, 1758)

DV 57 Pieniny (Sitowski 1922; Haitlinger 1974a), Pieniński Potok (Haitlinger, Szyszka 1975), DV 67 Małe Pieniny (Wąwóz Zaskalskie) (Migula i in. 1975)

rzad: Drapieżne – Carnivora

niedźwiedź – *Ursus arctos* LINNAEUS, 1758

DV 67 Małe Pieniny (Czarna Woda, Jaworki) (Sitowski 1922)

Podczas bardzo chłodnej zimy 1915 r. przywędrowało w Małe Pieniny 5 niedźwiedzi, z których trzy zostały zastrzelone.

wilk – *Canis lupus* LINNAEUS, 1758

DV 57 Pieniny (Pucek, Raczyński 1983; Dąbrowski 1989), Pieniński Park Narodowy: 1995 – 2 osobniki przechodnie, 1996 – 2 osobniki przechodnie, 1997 – 3 osobniki przechodnie (dane PPN)

lis – *Vulpes vulpes* (LINNAEUS, 1758)

DV 47 Niedzica (Pucek, Raczyński 1983), DV 57 Pieniński Park Narodowy (Smólski 1955), Kluszkowce (Pucek, Raczyński 1983), Pieniński Park Narodowy: 1996 – 14 osobników (dane PPN)

borsuk – *Meles meles* (LINNAEUS, 1758)

DV 47 Zielone Skąły (okolice Czorsztyna i Hałuszowej): 1997 – 2 nory zajęte, 1 nora nie zajęta (dane PPN), DV 57 Pieniny (Sitowski 1922; Marchlewski 1949); obwód Macelowa Góra (Sromowce Niżne, Sromowce Wyżne) – 2 nory zajęte, 1 nora wolna (dane PPN); obwód Pieninki (Krościenko, Tylka) – 4 nory zajęte (dane PPN)

wydra – *Lutra lutra* (LINNAEUS, 1758)

DV 57 Pieniny (rz. Dunajec) (Smólski 1955; Dąbrowski 1989)

kuna leśna – *Martes martes* (LINNAEUS, 1758)

DV 57 Pieniny (Sitowski 1922)

kuna domowa – *Martes foina* (ERXLEBEN, 1777)

DV 57 Pieniny (Sitowski 1922; Smólski 1955)

tchórz zwyczajny – *Mustela putorius* LINNAEUS, 1758

DV 57 Dolina Ociemne (Bocheński 1960)

gronostaj – *Mustela erminea* LINNAEUS, 1758

DV 57 Pieniny (Sitowski 1922; Smólski 1955)

łasica łąska – *Mustela nivalis* LINNAEUS, 1766

DV 57 Pieniny (Sitowski 1922; Smólski 1955), DV 58 Krościenko (1960, ISEZ PAN)

ryś – *Felis lynx* LINNAEUS, 1758

DV 46 Łapsze Wyżne (1984, ISEZ PAN), DV 57 Czorsztyn (Pucek; Raczyński 1983), Pieniński Park Narodowy (wschodnia część parku): 1995 – 1 osobnik, 1996 – 2 osobniki, 1997 – 1 osobnik (dane PPN), DV 67

Małe Pieniny (Smólski 1955), Szczawnica (1984, ISEZ PAN)

żbik – *Felis silvestris* SCHREBER, 1777

DV 47 Zielone Skałki (Dąbrowski 1989), DV 58 Krościenko (Tomek 1958)

rzad: Parzystokopytne – Artiodactyla

dzik – *Sus scrofa* LINNAEUS, 1758

DV 57 Pieniny (Sitowski 1922; Dąbrowski 1989)

sarna – *Capreolus capreolus* (LINNAEUS, 1758)

DV 57 Pieniny (Dąbrowski 1989); Pieniński Park Narodowy: 1995 – ok. 55 osobników, 1996 – ok. 52 osobniki, 1997 – około 46 osobników (dane PPN)

jeleń szlachetny – *Cervus elaphus* LINNAEUS, 1758

DV 57 Dolina Ociemne, Łonny Potok, Macelowa Góra (Bocheński 1960), Kluszkowce, Podbrzezie (Haitlinger, Szyszka 1977), Pieniński Park Narodowy: 1995 – ok. 26 osobników, 1996 – ok. 22 osobniki, 1997 – około 27 osobników (dane PPN)